

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

У статті уточнюються та обґрунтовуються принципи формування у майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої читацької компетентності засобами Інтернет-ресурсів, що обумовлено потребою володіння ними компетентністю ефективно сприймати зміст автентичної наукової літератури в режимі он-лайн в умовах модернізації та інформатизації системи вищої освіти. Дається загальна характеристика дидактичних і методичних принципів формування зазначеної компетентності та пропонуються способи реалізації дидактичних і методичних принципів у межах навчального процесу в магістратурі.

Ключові слова: дидактичні та методичні принципи, англомова професійно орієнтована читацька компетентність, Інтернет-ресурси.

Процес модернізації вищої освіти передбачає інтенсивне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. За останні десятиліття науковці все частіше розглядають проблеми навчання професійно орієнтованого читання із застосуванням Інтернет-ресурсів та формування відповідної компетентності. Так, І. В. Корейбою, 2011 [3] було розроблено методику навчання майбутніх учителів німецькомовного професійного читання з використанням Інтернет-ресурсів; Ю. В. Романюк, 2011 [4] запропоновано методику формування англомовної читацької компетенції з використанням навчального веб-сайту, тощо. Незважаючи на те, що в методичній літературі значна увага була приділена визначенню принципів навчання читання ІМ та їх характеристик, залишається невирішеною проблема уточнення дидактичних і методичних принципів формування у майбутніх викладачів (магістрантів) англомовної професійно орієнтованої читацької компетентності (ПОЧК) засобами Інтернет-ресурсів, що і визначає актуальність цієї публікації.

Враховуючи недостатній рівень дослідженості проблеми та її актуальність, ставимо за мету статті визначити й уточнити дидактичні та методичні принципи формування у майбутніх викладачів англомовної ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів і надати стисло характеристику кожного принципу. Першочерговим завданням на шляху реалізації вказаної мети було проаналізувати зміст і структуру англомовної ПОЧК та визначити її компонентний склад. Цьому питанню була присвячена одна з наших попередніх наукових публікацій [2].

За словником методичних термінів, під дидактичними і методичними принципами формування ПОЧК розуміємо взаємопов'язані вихідні положення, що визначають стратегію і тактику навчального процесу [1]. Релевантними специфіці нашого дослідження вважаємо визначення й уточнення таких принципів формування англомовної ПОЧК засобами Інтернет-ресурсів, як: *науковості, проблемності, професійної спрямованості навчального процесу, інтерактивності, мінімізації негативного впливу на здоров'я магістрантів.*

Дидактичний *принцип науковості* передбачає визначення змісту навчання у відповідності з рівнем сучасних знань про мову, мовлення і мовленнєву діяльність, вибір методів, прийомів, способів і засобів навчання з урахуванням найновіших досягнень в методиці викладання іноземних мов (ІМ) та суміжних наук [1, с. 234]. Ми переконані, що реалізація принципу науковості необхідна для свідомого засвоєння наукових знань, а також для підготовки майбутніх викладачів ІМ до навчально-дослідницької роботи, яка з набутим досвідом переходить у науково-дослідницьку. Поступово залучаючи до пошукової, пізнавальної діяльності в процесі формування ПОЧК, викладач сприяє розвитку в магістрантів умінь аналізувати, порівнювати, узагальнювати, класифікувати відібраний навчальний матеріал з Інтернет-ресурсів тощо.

Принцип проблемності (дидактичний принцип) у межах нашого дослідження визначає характер діяльності як викладача, так і магістранта як суб'єктів навчального процесу. Так, за В. В. Сафоновою [5], конкретизуємо *проблемне викладання* під час формування ПОЧК як діяльність викладача з метою створення і використання на різних стадіях навчального процесу завдань, спрямованих на активізацію розумової і мовленнєво-розумової діяльності магістрантів. Одночасно уточнюємо *проблемне вивчення* як іншомовну мовленнєву діяльність майбутніх викладачів ІМ з метою оволодіння професійно

орієнтованими знаннями, навичками, вміннями і здатностями шляхом систематичного вирішення проблемних завдань (у тому числі із залученням саморефлексії). Реалізація принципу проблемності забезпечується шляхом моделювання проблемної ситуації рецепції, в якій необхідно співвідносити комунікативно-пізнавальний потенціал запропонованих Інтернет-текстів з фаховими потребами магістрантів.

Методичний *принцип професійної спрямованості навчального процесу* знаходить вираження в урахуванні інтересів майбутніх викладачів з позиції їхньої спеціальності, оскільки вони повинні брати участь у міжкультурній комунікації та бути готовими навчати цього інших [1]. Цей принцип реалізується шляхом відбору навчальних матеріалів до практичних занять з англійської мови, демонстрації магістрантам прийомів і технологій викладання, тобто, залучення до професійно орієнтованої діяльності. Оскільки відібрані гіпертексти повинні містити інформацію, яка стосується спеціалізації магістрантів (тексти з методики, педагогіки, психології), запропоновані комунікативні ситуації повинні відобразити реальне спілкування майбутніх викладачів ІМ на професійно орієнтовані теми.

Принцип інтерактивності (методичний принцип) передбачає активну діяльність магістрантів у процесі отримання фахової інформації з Інтернет-ресурсів і спрямований на "встановлення діалогу" читача з автором тексту, він передбачає активну участь реципієнта щодо створення власного інваріанту змісту з вихідного тексту. Методична реалізація цього принципу відбувається за умов організації викладачем процесу читання таким чином, що спільна діяльність магістрантів (у парах, мікрогрупах) зумовлює вирішення поставлених проблемних завдань, що прискорить та урізноманітнить процес навчання. Одночасно отримання і присвоєння фахової інформації включає в себе "взаємодію" користувача з Інтернет-ресурсом, результат якої може бути представлений як усний чи письмовий мовленнєвий продукт за умов інтеграції інших видів мовленнєвої діяльності.

Організація роботи магістрантів з комп'ютерами вимагає також дотримання *опринципу мінімізації негативного впливу на здоров'я магістрантів*. Поділяємо думку науковців, які займалися дослідженням проблем застосування комп'ютерних технологій у процесі вивчення ІМ, що дозування часу роботи з комп'ютером є важливою умовою мінімізації негативного впливу на здоров'я студентів магістратури. Відтак, тривалість роботи з комп'ютером не повинна перевищувати 40–50 хвилин.

Отже, в цій публікації були визначені, уточнені та конкретизовані найбільш релевантні для нашого дослідження принципи формування в майбутніх викладачів англійської мови з використанням Інтернет-ресурсів, а саме: науковості, проблемності, професійної спрямованості навчального процесу, інтерактивності, мінімізації негативного впливу на здоров'я магістрантів. Було визначено шляхи їх реалізації у межах навчального процесу в магістратурі.

Зазначені принципи знайдуть своє відображення в підсистемі вправ за нашою методикою, що і складає перспективу дослідження.

Використані джерела

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб. : Златоуст, 1999. – 472 с.
2. Британ Ю. В. Зміст професійно орієнтованої читацької компетенції у майбутніх викладачів англійської мови / Ю. В. Британ // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. – Випуск 19 (Серія: Педагогіка та психологія). – К. : КНЛУ, 2011. – С. 183–190.
3. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання майбутніх учителів німецької мови з використанням Інтернет-ресурсів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / І. В. Корейба. – К., 2011. – 286 с.
4. Романюк Ю. В. Методика формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англійської компетенції з використанням навчального веб-сайту : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ю. В. Романюк. – К., 2011. – 277 с.
5. Сафонова В. В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к многоуровневому описанию в методических целях / Серия: О чем спорят в языковой педагогике / В. В. Сафонова. – М. : Еврошкола, 2004. – 236 с.

Британ Ю. В.

ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ЧТЕНИИ СРЕДСТВАМИ ИНТЕРНЕТ РЕСУРСОВ

В статье уточняются и обосновываются принципы формирования у будущих преподавателей английского языка профессионально ориентированной компетентности в чтении средствами Интернет-ресурсов, что обусловлено потребностью владения ими компетентностью эффективно воспринимать содержание аутентичной научной

литературы в режиме он-лайн в условиях модернизации и информатизации системы высшего образования. Дается общая характеристика дидактических и методических принципов формирования упомянутой компетентности и предлагаются способы реализации этих принципов в рамках учебного процесса в магистратуре.

Ключевые слова: дидактические и методические принципы, англоязычная профессионально ориентированная компетентность в чтении, средства Интернет-ресурсов.

Brytan Yu. V.

PRINCIPLES OF FORMING PROFESSIONALLY ORIENTED COMPETENCE IN ONLINE READING

Higher education is constantly involved into the process of modernization. Reading online authentic professional scientific literature requires certain specific competence. Prospective EL teachers (Master students) are to obtain and improve the professionally oriented competence in reading by means of the Internet resources as part of their professional development.

Described in the article are the principles of forming the professionally oriented competence in online reading. Although in FL methodology the particular range of teaching reading principles has been ascertained, not all of them are applicable to forming the mentioned competence. Principles are defined as 'interrelated assumptions that determine the strategy and tactics of the learning process'. The relevant didactic and methodological principles have been characterized and specified, namely: the principle of scientific approach to teaching, the principle of problematic approach to teaching and learning, the principle of professional orientation of the educational process, the principle of interactivity, and the principle of minimizing the negative impact on Master students' health.

Suggested are the means of didactic and methodical principles implementation into the learning process. The principle of scientific approach to teaching can be realized by involving Master students' cognitive activity, developing the skills to analyze, compare, generalize, and categorize the selected educational information. The principle of problematic approach to teaching and learning is implemented by means of appropriate problem situations with high cognitive potential. The principle of professional orientation of the educational process must be realized in any communicative situation related to professional needs. The principle of interactivity intensifies the learning process. The principle of minimizing the negative impact on Master students' health is essential for the computer use measurement in the educational process, too.

Key words: didactic and methodological principles, the English language professionally oriented competence in reading, the Internet resources.

Стаття надійшла до редакції 21.08.2016